

Джерела та література

1. Кодекс України з процедур банкрутства. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 19.02.2020).
2. Бойко Є. І., Луцишин Т. Л. Фінансова криза на підприємстві та методи її оцінки. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2006. Вип. 16.6. С. 187–190. URL: http://www.Nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/16_6/187_Vojko_16_6.pdf (дата звернення: 21.02.2020).
3. Антикризове фінансове управління підприємством: навч. посіб./С. Я. Салига, Є. І. Ляшенко, Н. В. Дадцій та ін. Київ: ЦУЛ, 2005. 208 с.
4. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2000. 412 с.
5. Шаманська О. І. Загальна система формування економічного потенціалу. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 2 (92). С. 109–117.
6. Гелетій Т. Г. Антикризове управління в стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект*. 2010. Ч. 1. С. 95–98. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/prvs/2010_1/tom1/95.pdf (дата звернення: 22.02.2020).
7. Управління підприємствами: сучасні тенденції розвитку: монографія/Н. П. Гончарова, О. С. Федонін, Г. О. Швиданенко та ін. Київ: КНЕУ, 2006. 288 с.

Кравець Д. – аспірант
 Науковий керівник: к. е. н., доц.
 Н. Волкова
 Одеський національний університет
 м. Одеса, Україна

Ефективне використання фінансових активів для забезпечення економічної безпеки підприємств

На сучасному етапі розвитку економіки механізм функціонування підприємств України постійно змінюється. Це пов'язане з їх економічними реформами, що проводяться в країні. Для здійснення господарської діяльності кожне підприємство повинне мати у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння, тобто активи підприємства, які є економічними ресурсами підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються в господарській діяльності з метою одержання позитивного фінансового результату.

У науковій літературі достатнє місце відводиться аналізу фінансових активів. Значний внесок у розробку методик аналізу фінансових активів зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти як Т. Балабанов, Л. А. Бернстайн, А. Д. Білик, В. Р. Банк, Ю. Брігхем, Л. Гапенські, Т. Р. Карлін, В. В. Ковальов, М. Н. Крейнина, Г. В. Савицька, В. Т. Савчук, О. С. Стоянова, Р. Холт, А. Д. Шеремет та ін.

Фінансові активи є частиною обігових коштів, які складають з грошових коштів та їх еквівалентів, дебіторської заборгованості та цінних паперів.

Згідно ПСБО 13 «Фінансові інструменти», фінансовий актив – це: грошові кошти та їх еквіваленти; контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства; контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах; інструмент власного капіталу [1].

Згідно МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» Фінансовий актив – це будь-який актив, що є: грошовими коштами; інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання; контрактним правом: отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання; обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за

умов, які є потенційно сприятливими; контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання та який є: непохідним інструментом, за який суб'єкт господарювання зобов'язаний або може бути зобов'язаний отримати змінну кількість інструментів капіталу [2].

Одним із елементів забезпечення економічної безпеки підприємства є ефективне і правильне управління фінансовими активами. Це дасть змогу підприємству мінімізувати елементи витрат та збільшити можливі вигоди в процесі своєї діяльності.

Варто визначити такі найважливіші принципи управління фінансовими активами:

- єдність стратегічного (перспективного) і тактичного (поточного) планування означає відповідність тактичних планів стратегічним цілям з метою забезпечення безперервності відповідного процесу;

- однією з вимог до управління є забезпечення системного підходу, коли кожний досліджуваний об'єкт розглядається як складна динамічна система, що включає низку елементів, певним чином пов'язаних між собою та із зовнішнім оточенням; вивчення кожного об'єкта має здійснюватися з урахуванням всіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємозалежності його окремих елементів;

- управління фінансовими активами має базуватись на державному підході під час оцінювання економічних процесів, явищ, результатів діяльності, тобто під час управління необхідно враховувати відповідність державній, економічній, соціальній, екологічній, міжнародній політиці та законодавству;

- управління активами має бути об'єктивним, конкретним і точним; воно має будуватися на достовірній, перевіреній інформації, що реально відображає об'єктивну дійсність, а висновки мають бути обґрунтовані точними аналітичними розрахунками; з цієї вимоги випливає необхідність постійного вдосконалення процесу збирання та оброблення інформації з метою підвищення точності і достовірності розрахунків;

- управління має бути комплексним; комплексність управління вимагає охоплення всіх ланок і сторін діяльності, всебічного вивчення причинних залежностей у діяльності господарюючого суб'єкта;

- управління має бути оперативним; оперативність означає вміння швидко і чітко проводити оцінювання ситуації, приймати управлінські рішення і втілювати їх у життя;

- управління повинне мати науковий характер, тобто базуватись на положеннях діалектичної теорії пізнання, враховувати вимоги економічних законів розвитку, використовувати досягнення науково-технічного прогресу і передового досвіду, новітні методи економічних досліджень;

- управління покликане бути дієвим, активно впливати на процес діяльності підприємства та його результати, своєчасно виявляючи недоліки, прорахунки, упущення в роботі [3, 276–280].

Відповідно, ефективність формування та використання обігових коштів зумовлена певними особливостями управління їх основними структурними елементами, а саме грошовими коштами та дебіторською заборгованістю.

Для забезпечення постійної наявності фінансових активів і платоспроможності підприємства дуже велике значення має не лише їх обсяг, але й ефективність управління дебіторською заборгованістю. Остання ж залежить від способів управління дебіторською заборгованістю.

На наш погляд, підприємствам слід дотримуватись таких трьох способів управління дебіторською заборгованістю: застава; продаж заборгованості, що може бути здійснене через факторинг, сутність якого полягає в купівлі факторинговою компанією грошових вимог поставальника до покупців за визначену винагороду; створення клірингових центрів, які здійснювали б клірингові операції, що включають збір та аналіз інформації щодо результатів торгівлі, на основі яких будуть здійснюватись фінансові операції, які забезпечують виконання зобов'язань за укладеними угодами.

Отже, як нестача грошових коштів, так і їх надлишок чинять значний вплив на роботу підприємства, спричиняючи збої у виробництві чи постачанні сировини, чим зменшують

очікуваний позитивний фінансовий результат. Саме тому дуже важливим є прискорення залучення грошових обігових коштів як з внутрішніх, так і з зовнішніх джерел, чого можна досягти, здійснивши такі кроки: всебічне рекламування продукції; забезпечення часткової чи повної попередньої оплати за вироблену продукцію; залучення короткострокового, бюджетного чи податкового кредиту.

Висновки. Результати систематичного аналізу та комплексного підходу дають можливість розробити комплекс заходів із підвищення ефективності управління фінансовими активами підприємств і забезпечити контроль за її практичним здійсненням за такими напрямками: скорочення тривалості операційного циклу за рахунок інтенсифікації виробництва і розподілом згідно зі структурою їх витрачання; поліпшення організації матеріально-технічного постачання з метою безперебійного і ритмічного забезпечення виробництва матеріальними ресурсами; прискорення процесу відвантаження продукції та оформлення розрахункових документів, застосування ефективних форм регулювання середнього залишку грошових активів, перспективних форм рефінансування дебіторської заборгованості, розвиток механізмів безготівкових розрахунків, створення простих та дієвих систем контролю за рухом дебіторської заборгованості та грошових коштів. Застосування систематичного аналізу та комплексного підходу до управління активами підприємства дає змогу відокремити елементи індивідуальності та окреслити його склад як систему, визначити спосіб, за допомогою якого різні форми та види активів пов'язані між собою, його характер (статичність, динамічність), виділити домінуючі чинники, встановити рівень цілісності системи, вивчити взаємодію із зовнішнім середовищем.

Джерела та література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559, (із змінами та доповненнями). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 01.10.2020).
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text (дата звернення: 01.10.2020).
3. Волкова Н. А. Аналітичне забезпечення оцінки фінансових активів підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2016. № 1. С. 276–280. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2016_1_32 (дата звернення: 08.10.2020).

Kravchenko S. – the professor;
Malik L. – the senior lecturer
 The Kiev Co-operative Institute of
 Business and the Right
 the city of Kiev, Ukraine

Influence Not the Effective Institutional Environment on Formation of Innovative Potential of Economic Safety

High level shading economy which provoke corruptions for the purpose of maximisation “the tax from a shadow turn”, leads to development and strengthening of illegal groupings in structure of the state institutes which work on mutual responsibility principles, replace imperative functions of the state by support of narrowly corporate interests. There is no real possibility of formation of oppositional elements to existing corruption groupings in elite structure. The permanent problem of maintenance of simple reproduction has essentially weakened social communications in a modern society.

Corruption principal causes are imperfect political institutes and a number of objective circumstances, for example: 1) imperfection and ambiguity of some standard and legal certificates;